

Sammanfattning

Ansvar för den arbetslivsinriktade rehabiliteringen delas av ett flertal aktörer såsom arbetsgivare, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, hälso- och sjukvården samt socialtjänsten. De olika aktörerna styrs av egna värderingar, skilda arbetssätt, administrativa begränsningar, fördelningen av ansvar mellan inblandade myndigheter, interna organisatoriska förändringar vilka påverkar kontinuiteten för den enskilde medborgaren etc. För den enskilde individen försvåras rehabiliteringen inte enbart av det faktum att det saknas gemensamma värderingar och arbetsmetoder utan även av att myndigheterna ofta har olika mål med sina respektive insatser. Frånvaron av gemensamma metoder leder också till brister i överföringen av information mellan de inblandade aktörerna, en grundläggande förutsättning för att samverkan kring individens rehabilitering ska kunna fungera. Därtill kommer avsaknaden av ekonomiska incitament för en effektiv samverkan. Sammantaget har allt detta resulterat i att många individer hamnat i en gråzon, med en rundgång mellan olika aktörer.

För att få fler personer att återgå i arbete bedrivs rehabiliteringsinsatser i samverkan mellan de olika aktörerna. För detta ändamål får Försäkringskassan använda 5 procent av de beräknade utgifterna för sjukpenning. För budgetåret 2010 innebär det att sammanlagt 810 miljoner kronor fördelas på tre olika samverkansformer enligt följande:

- Tvåpartssamverkan med finansiell samordning mellan socialförsäkring (FK) och hälso- och sjukvården, 100 miljoner kronor.
- Nationell handlingsplanssamverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen eller "Förnyad arbetslivsinriktad rehabilitering, organisation och samordning" (FAROS), 460 miljoner kronor.
- Fyrpartssamverkan enligt lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, hälso- och sjukvården samt kommuner, 250 miljoner kronor.

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har på regeringens uppdrag inhämtat och sammanställt uppföljningar och utvärderingar av olika samverkansaktiviteter som har genomförts inom ramen för de aktuella samverkansformerna under perioden 2004-2009.

Slutsatserna är att fler undersökningar med kontrollgrupper är nödvändiga innan man kan fatta välgrundade beslut om fortsatta investeringar i samverkansaktiviteter. Effektiva beställare och mottagare av utvärderingsrapporter saknas. Målen för samverkansformerna behöver också preciseras. ISF förordar att krav på utvärdering inte ställs på samordningsförbunden. De bör i stället åläggas att producera relevant och tillförlitlig statistik, så att oberoende utvärderingar kan göras av andra.

"ISF överväger att genomföra en egen utvärdering av handlingsplanssamverkan", säger ISF:s generaldirektör Per Molander i en kommentar till resultatet.